

Liturgie voor zondag 15 september

Welkom en stilte

Lied 280: 1, 2, 3, 4 en 6

Bemoediging en groet

Klein Gloria

Kyriegebed, na elke bede zingen we lied 301k

Glorialied 304.

Gebed voor de opening v.h. Woord

Lezing 1 Samuël 17:31-58

Lied 1012: 1, 2 en 3.

Verkondiging

Orgelspel

Lied 68: 1, 3, 7 en 9.

Gebeden

Goede God,

We bidden voor de mensen in Syrië.

De oorlog daar heeft de levens van zoveel miljoenen mensen verwoest en op de kop gezet.

We bidden voor de mensen die nog altijd niet de bescherming hebben van een eigen huis, maar in tenten of zelf gefabriceerde woningen moeten leven, in Syrië zelf of in buurlanden Libanon, Jordanië en Turkije.

We bidden voor die mensen die proberen terug te keren naar Syrië, hoe moeizaam en onzeker ook.

Bescherm hen, God, en geef hoop voor de toekomst.

We bidden voor de kerken in Syrië die hulp bieden aan mensen die alles hebben verloren.

Geef christenen moed en wijsheid om daarin de juiste beslissingen te nemen.

Laat de Syrische kerken en hun gebouwen,

een plek van hoop mogen zijn temidden van de pijn en verdriet na jaren van oorlog.

God, U bent onze schuilplaats.

Amen

Collecte

Slotlied 103c: 1, 2 en 4.

Zegen, 3x amen.

Gemeente van onze heer Jezus Christus,

Komende zaterdag begint weer de Vredesweek. Helaas is vrede op veel plaatsen in de wereld ver te zoeken. Nu in Amerika wordt gesproken over het bouwen van een grensmuur, Europa de buitengrenzen steeds meer sluit voor vluchtelingen en wereldwijd mensen door conflicten worden verdreven, is het thema van de Vredesweek: 'Vrede verbindt over grenzen'.

De Protestantse Kerk, Kerk in Actie en PAX ondersteunen initiatieven voor vrede over landsgrenzen heen, maar ook over grenzen van cultuur en religie heen. Zo werken in Colombia vrouwelijke leiders uit verschillende kerkgenootschappen samen aan vredesopbouw na een jarenlang gewapend conflict. In Nederland is er steun voor de Stichting Geloven in Samenleven, die lokaal werkt aan het verbinden van mensen van verschillende religies en het voorkomen van conflicten. In Kosovo ondersteunt de kerkelijke vredesorganisatie PAX verschillende initiatieven. Zoals bijv. de lokale organisatie Gemeenschapsopbouw Mitrovica waarin Albanezen en Serviërs, die de verdeeldheid zelf pijnlijk hebben ervaren, elkaar de hand weer reiken in training, scholing en gezamenlijke bedrijfjes.

Vrede verbindt over grenzen, luidt dus het thema. Bij de grens kom in je in contact met een andere omgeving buiten je comfort zone. Dat is spannend: het is onbekend, en is het wel veilig? De ontdekking van het andere biedt risico's en kansen. Het risico dat andere mensen jouw grenzen niet respecteren, waardoor je je kwetsbaar voelt. De kans op nieuwe ideeën, betere oplossingen, creativiteit. De wereldwijde economische vervlochtenheid valt niet meer te ontkennen: we worden overspoeld met producten uit andere landen, ja uit andere werelddelen. Er komen mensen met andere gewoontes en normen ons land binnen. Het vraagt om wijsheid om met deze spanning om te gaan. Welke balans zoeken en vinden wij tussen ons terugtrekken achter de Friese dijken of onze identiteit verliezen in een mengelmoes van culturen? Deze zoektocht is een zoektocht naar vrede. Het thema 'Vrede Verbindt Over Grenzen' nodigt je uit om die grenzen op te zoeken en te onderzoeken. Om op te komen voor wat waardevol is, en nieuwe wegen te vinden voor de toekomst.

Grenzen spelen een belangrijke rol in ons leven. Veel grenzen zijn ons gegeven, maar wij scheppen zelf ook steeds grenzen. Het geeft ons houvast. Het scheidt orde. We weten dan waar we aan toe zijn. Er zijn 'harde' grenzen, zoals wetgeving die ons beschermt tegen geweld en misbruik; of fysieke grenzen die bepalen of we in Nederland, Duitsland of België wonen. Er zijn ook 'zachte', onzichtbare grenzen: samen stellen we normen welk gedrag wel of niet acceptabel is. Maar in de internationale politiek lijken die normen vaak niet te tellen. Trump vraagt zich niet af hoe erg de vluchtelingen in Mexico eraan toe zijn. Hij heeft maar één doel, lijkt het: ze koste wat kost

tegenhouden. En ook de Europese Unie vraagt zich niet af wat er in Turkije en Libanon gebeurt met de Syrische vluchtelingen. We willen ze vooral buiten de EU houden. Zo gaan we er zwijgend mee akkoord dat mensenrechten worden geschonden.

Laten wij ons hierop bevragen? Theoloog Erik Borgman ziet een gebrek aan grenzen stellen in de Nederlandse politiek: 'Wij weten elkaar aan te praten dat we geen grens overschrijden, wanneer we ervoor betalen om mensen die naar ons onderweg zijn onder mensonterende omstandigheden op te laten sluiten. Laten wij de dingen bij de naam noemen: ze creperen en verhongeren, ze worden verkracht, gemarteld en afgeperst. Iedereen kan weten wat er in de kampen in Turkije, maar vooral in Libië gebeurt: de UNHCR klaagt de situatie regelmatig aan en Amnesty International heeft er uitvoerig over gerapporteerd. Wordt hier geen grens getrokken?'

PAX raadt aan om met mensen van verschillende godsdiensten en culturen een vredeswandeling te houden, een walk of peace. Dat is vorig jaar al gedaan in het Gooi, d.w.z. Naarden en Bussum e.o. "We willen het onderlinge contact binnen onze woongemeenschap bevorderen", legt organisator Van Waes uit. "Als je de ander ontmoet, blijkt vaak hoe leuk diegene is. Op de wereldvrede hebben we geen directe invloed, maar lokaal kunnen we focussen op wederzijds respect en interesse in elkaar. Als je de mensen om je heen beter kunt leren kennen en vriendschappen kunt stimuleren, dat vermindert de kans op oorlog. Zo stimuleer je wereldvrede." De Vredeswandeling in de Gooise gemeenten breidt zich elke keer iets uit. "Vorig jaar hebben twee Syrische en een Eritrese vluchteling veel voor ons betekent. Zij hebben een groot aantal nieuwe Nederlanders benaderd, die met veel plezier hebben meegelopen. Onderweg was er muziek en een hapje. En zo ontstond er een spontaan feestje met Eritrese muziek, Israëlische zang en dans van de omstanders."

Inspiratie en verbinding, dat is waar de afgelopen Vredeswandeling toe leidde. Deelnemers gingen met elkaar in gesprek en wisselden mailadressen uit. "Wat mij raakte, was de deelname van een vluchteling uit Eritrea. Op de vlucht zijn al zijn vrienden gesneuveld en zelf moet hij een voet missen. We hadden voor hem een riksja geregeld, maar dit voertuig bleek bij vertrek nergens te bekennen. Zonder te piepen, liep hij hinkepinkend met de rest mee. Uiteindelijk kon hij rijden op de bakfiets met de mobiele geluidsinstallatie. Later heeft hij in het openbaar zijn vluchtverhaal verteld. Dat maakte indruk."

Vandaag hebben we een nogal vechtlustig verhaal gelezen. Het heeft alle elementen in zich van een jongensboek: de herdersjongen wint met lef, bluf en slimheid van de reuzenkrijger. Niks mis mee. De booschap is dat als je niet sterk bent, je kan winnen door slim te zijn.

Goliath komt uit Gat, staat er voorafgaand aan dit verhaal. Gat vervult in deze verhalen een dubbelrol. Het is ten eerste de plek waar het kwaad

vandaan komt. In Jozua 11 wordt verteld dat de Enakieten, de reusachtige inwoners van Kanaän, verjaagd worden naar Gat. Zo staat Goliat daar, als een reus uit de oertijd, bijna een mythisch wezen, de belichaming van het kwaad. Maar Gat is ten tweede een toevluchtsoord, zowel voor de verslagen Filistijnen als voor David zelf, wanneer Saul hem later naar het leven staat. Een dubbelrol dus: plek van de reuzen, en oord van toevlucht. Als de reus Goliat overwonnen is, dan valt immers de angst weg. En als er geen angst meer is, dan kan je er je toevlucht zoeken.

David kent vanaf het begin van dit verhaal al geen angst. Dat is opmerkelijk, want de volwassen mannen kennen die angst wel. Niemand durft het tegen Goliat op te nemen. En zo is het maar al te vaak in de wereld: volkeren worden gescheiden door angst voor elkaar. Vaak wordt die angst expres aangewakkerd door figuren die baat hebben bij de oorlog. Zij die eraan verdienen als er wapens verkocht en gebruikt worden. Zij hebben er alle baat bij om de angst telkens aan te wakkeren. Maar David kent die angst niet, hij heeft ook geen wapenuitrusting nodig. Het enige wat hij wil gebruiken zijn de instrumenten van de herder: de stok en de vijf stenen. Zo is hij de herder bij uitstek, beeld van God die als een herder voor zijn volk wil zorgen.

Waarom vijf stenen? De eerste zal toch al raak zijn? Het is een symbolisch aantal, dat naar de vijf boeken van Mozes verwijst. Goliat komt met zijn wapenuitrusting, die voor het ongeloof staat. Maar David komt met de Thora, waarin de naam van de HEER centraal staat. Deze Heer van hemel en aarde beslist de strijd, niet de wapens. Daarom zegt David ook uitdrukkelijk: "ik daag jou uit in de naam van de HEER van de hemelse machten, de God van de gelderen van Israël, die jij hebt beschimpt". En dan schenkt de Heer David inderdaad de overwinning.

Ten slotte. Het gaat er dus niet om het geweld te verheerlijken. Het gaat om wie God voor zijn volk wil zijn: een Herder, die zijn wil voor ons kenbaar heeft gemaakt in de vijf boeken. Door met deze Heer in zee te gaan, kan je de angst voor grote vijanden overwinnen, zoals David doet. En zo kan je ook werken aan vrede, al is het maar in het klein. We kunnen de angst voor de anderen met hun andersheid overwinnen, we kunnen proberen elkaar te leren kennen en te respecteren. We mogen dankbaar getuigen van de Heer die ons op het pad van de vrede zendt, en ons zo verbindt met mensen over grenzen heen. Amen.